

Effekten af digitale stopklodser i skattekontrollen

Indholdsfortegnelse

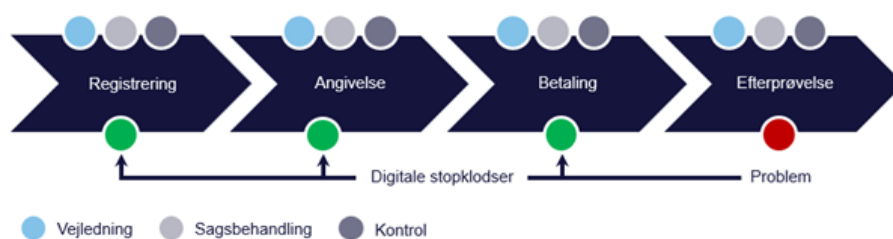
Indledning	2
1. Anvendelse og effekter af digitale stopklodser i skattekontrollen	4
1.1 Dynamisk visning.....	5
1.2 Feltlås og fortryk	6
1.3 Validering med stop	8
1.4 Validering med sagsbehandling.....	11
1.5 Erfaringer og resultater vedr. digitale stopklodser fra udenlandske skatteadministrationer.....	12
2. Digitale stopklodser i et samfundsøkonomisk perspektiv	14
2.1 Perspektivering til Effektanalyse af skattekontrol	16
3. Vurdering af potentiale for etablering af flere digitale stopklodser i Skatteforvaltningen	17
3.1 Forudsætninger og barrierer.....	17
3.2 Potentiale	18
Ordliste	20
Litteratur	21
Bilag 1: Oversigt over digitale stopklodser	22
Bilag 2: Til- og fravalg af digitale værktøjer.....	24

Indledning

Skatteforvaltningen arbejder løbende på at understøtte, at det skal være nemt for de mange skatteydere, der gerne vil betale den korrekte skat. Samtidig skal det være svært for de få, som forsøger at unddrage. Der er derfor i de seneste år løbende implementeret digitale værktøjer i form af stopklodser, der bidrager til at forhindre fejl og afvise forkerte indberetninger i Skatteforvaltningens systemer. Digitale stopklodser understøtter Skatteforvaltningens arbejde med at sikre korrekt angivelse og dermed korrekt skatte- og afgiftsbetaling. Digitale stopklodser optræder oftest i angivelsesprocessen, da det er mest hensigtsmæssigt for både skatteyderen og Skatteforvaltningen, at fejl opdages og forhindres, inden beløbene bliver opkrævet eller udbetalt.

Digitale stopklodser skal ses som et værktøj, der supplerer Skatteforvaltningens øvrige aktiviteter som fx vejledning og kontrol, hvor sidstnævnte ofte er ressourcetung. Faserne i det typiske procesforløb i Skatteforvaltningen og formålet med digitale stopklodser er illustreret nedenfor i *figur 1*.

Figur 1. Skatteforvaltningens typiske procesforløb og formålet med digitale stopklodser

Anm.: Illustrationen har udgangspunkt i Skattestyrelsens forretningsmodel, men vurderes repræsentativ for procesforløbet eller dele heraf i Skatteforvaltningens øvrige styrelser.

Det fremgår af *Aftalen om finansloven for 2022*, at der skal igangsættes en analyse af effekten af digitale stopklodser i skattekontrollen, der skal tilvejebringe et styrket vidensgrundlag om effekterne af Skatteforvaltningens kontrolaktiviteter, herunder påvirkning på de offentlige finanser samt samfundsøkonomien. Analysen ligger i forlængelse af rapporten om *Effekten af skattekontrol*, som indgik i finanslovsaftalen for 2020.

Begrebet 'digitale stopklodser' anvendes i denne rapport om forskellige digitale værktøjer, der i registrerings-, angivelses- eller betalingsprocessen automatisk forhindrer eller udsætter potentielle fejl fra skatteydere og tredjepartsindberettere. Digitale stopklodser optræder således i alle faser forud for efterprøvelsesfasen, hvor udvalgte skatteydere udtages til kontrol pba. en risiko- og væsentlighedsvurdering. Skatteforvaltningens kontrolaktiviteter i efterprøvelsesfasen er beskrevet i *boks 1*.

Boks 1. Skatteforvaltningens kontrolaktiviteter i efterprøvelsesfasen

I efterprøvelsesfasen kontrolleres skatteydernes oplysninger og skatteforhold ift. fx fradragsret og dokumentation af afholdte udgifter. Skatteyderne udvælges til kontrol på baggrund af en risiko- og væsentlighedsvurdering. Det betyder, at kontrolindsatsen prioriteres ift. de områder, hvor kontrollen forventes at have den største effekt.

I modsætning til digitale stopklodser er der i efterprøvelsesfasen tale om manuel kontrol og sagsbehandling, hvor Skatteforvaltningen bagudrettet efterprøver skatteydernes oplysninger. Såfremt oplysningerne ikke er korrekte, kan den manuelle kontrol medføre kontrolopkrævninger, som skatteyderne efterfølgende skal betale.

Konkret omfatter analysen fire kategorier af digitale stopklodser, som består i 'dynamisk vissing', 'feltlås og fortryk', 'validering med stop' og 'validering med sagsbehandling'. Skatteforvaltningen anvender desuden en række øvrige digitale værktøjer, som analysen afgrænser sig fra at undersøge, da de ikke falder under analysens definition af digitale stopklodser. Dette gælder fx digitale værktøjer som vejledende hjælpetekster eller simpel inddatakontrol, der fx forhindrer skatteyderen i at indtaste tekst i et talfelt, jf. bilag 2.

Denne rapport giver på baggrund af udvalgte eksempler for det første et overblik over anvendelsen af digitale stopklodser i Skatteforvaltningen. Her konkluderes det, at langt størstedelen af det årlige skatte- og afgiftsprovenu på over 1.000 mia. kr. er omfattet af én eller flere digitale stopklodser af disse fire typer. Endvidere skønnes det, at der for ca. to tredjedele af skatte- og afgiftsprovenuet i et væsentligt omfang er opsat digitale stopklodser. De to tredjedele udgøres hovedsageligt af personskatteprovenuet, der er Skatteforvaltningens største provenuområde.

Af Skatteforvaltningens syv styrelser anvendes digitale stopklodser i alle styrelser, der udøver kontrol, herunder Skattestyrelsen, Gældsstyrelsen, Motorstyrelsen, Toldstyrelsen og Vurderingsstyrelsen. Kortlægningen har ikke identificeret stopklodser i Udviklings- og Forenklingsstyrelsen og Administrations- og Servicestyrelsen, hvilket skyldes, at opgaver og ansvar vedr. skatteydernes registrering, angivelse og betaling ikke hører under disse styrelser.

For det andet præsenteres skøn over effekten af udvalgte digitale stopklodser, herunder omkostningseffektivitet og provenu. Det konkluderes her, at digitale stopklodser er effektive værktøjer til at forbedre skatteydernes regelefterlevelse og hvert år er med til at forhindre bevidste og ubevidste fejl for et milliardbeløb. Hvor det er muligt at opgøre både provenueffekt og omkostninger, er provenueffekterne ca. fire til 16 gange større end de opgjorte implementerings- og/eller driftsomkostninger. Ud fra et økonomisk perspektiv er digitale stopklodser således et omkostningseffektivt redskab, også sammenlignet med almindelig manuel skattekontrol på de respektive områder. Endvidere konkluderes det, at digitale stopklodser ikke nødvendigvis behøver at omfatte et stort provenu eller en stor målgruppe for at udgøre en god business case.

For det tredje redegøres for effekten af digitale stopklodser på de offentlige finanser og samfundsøkonomien. Her konkluderes det, at det med de tilgængelige datakilder ikke er muligt at opgøre stopklodsernes samlede effekt på skatteprovenuet og den afledte effekt på samfundsøkonomien, men det er vurderingen, at digitale stopklodser bidrager med samfundsøkonomiske gevinster i form af forbedret regelefterlevelse. Det er dog ikke muligt at vurdere, hvorvidt de opnåede samfundsøkonomiske gevinster i form af regelefterlevelsforbedringer er større end evt. forøgede regelefterlevelsomkostninger.

For det fjerde beskrives potentialet for implementering af flere digitale stopklodser i Skatteforvaltningen. Her konkluderes, at der er udvalgte områder i nogle af Skatteforvaltningens styrelser, hvor der kan være et potentiale for flere digitale stopklodser. Dette vil dog skulle afdekkes nærmere, og effekterne på de offentlige finanser kan på det foreliggende grundlag ikke kvantificeres.

1. Anvendelse og effekter af digitale stopklodser i skattekontrollen

I dette afsnit præsenteres anvendelse, effekter og resultater af udvalgte eksempler på digitale stopklodser i de tilfælde, hvor data har været tilgængelige, og hvor en måling har været mulig inden for analysens rammer. Eftersom opgørelsen ikke er fuldstændig, kan der ikke opgøres en samlet effekt af Skatteforvaltningens digitale stopklodser. Hovedresultaterne er sammenfattet i *boks 2*.

Boks 2. Sammenfatning af hovedresultater ift. anvendelse og effekt af de udvalgte eksempler

- Digitale stopklodser er effektive værktøjer til at forbedre skatteydernes regelefterlevelse og derved reducere omfanget af både bevidste og ubevidste fejl.
- I ni eksempler er det muligt at opgøre implementerings- og/eller driftsomkostningerne. I disse ni cases er de årlige effekter på skatteprovenuet ca. fire til 16 gange større end de opgjorte omkostninger.
- Der er inden for alle fire kategorier eksempler på digitale stopklodser, der er omkostningseffektive – også sammenlignet med kontrol i efterprøvelsesfasen. Samlet er de analyserede eksempler med til at forhindre fejl svarende til en årlig provenueffekt på over 3 mia. kr.

Anm.: I beregningen af stopklodsernes omkostningseffektivitet indgår alle opgjorte omkostninger, dvs. implementerings- og/eller driftsomkostninger, og der er benyttet en gennemsnitlig årsværkpris på 750.000 kr.

Anvendelsen af digitale stopklodser er særligt udbredt i de af Skattestyrelsens systemer, der understøtter angivelsesprocessen for skatter og afgifter. Dette gælder især på personområdet og til dels på erhvervsområdet, hvor der på årsopgørelsen findes en lang række digitale stopklodser. Dette skyldes bl.a. den store mængde af tredjepartsoplysninger på personskatteområdet, som har gjort Skattestyrelsen i stand til at indarbejde flere digitale stopklodser. Det drejer sig fx om feltlås på årsopgørelsen pba. indberetninger fra tredjeparter som arbejdsgivere, banker og a-kasser. Tredjepartsinformationer er ikke tilgængelige i samme omfang på fx selskabsområdet i Skattestyrelsen samt på Toldstyrelsens og Motorstyrelsens områder.

Effekter og resultater af de udvalgte digitale stopklodser er belyst ift. forskellige analyseparametre (fx antal aktiveringer og provenueffekt), hvorfor de digitale stopklodser er vanskelige at sammenligne på tværs af Skatteforvaltningen. De udvalgte eksempler tegner dog overordnet et billede af, at digitale stopklodser grundlæggende er effektive værktøjer ift. at understøtte skatteydernes regelefterlevelse og derigennem sikre skatteprovenuet.

I *boks 3* er provenueffekterne beskrevet for den delmængde af analysens eksempler, hvor der kan opgøres en provenueffekt. Det er muligt i 11 af de 18 eksempler, og provenueffekten kan således kun summeres for disse 11 stopklodser. Provenueffekterne er *årlige* effekter, der afspejler stopklodsernes varige effekter på skatteprovenuet. Provenueffekterne sammenholdes så vidt muligt med alle de omkostninger, der er forbundet med stopklodserne. 'Alle omkostninger' omfatter således både implementeringsomkostninger, som har karakter af engangsomkostninger i det eller de første år, hvor stopklodsen implementeres, samt de årlige driftsomkostninger, som er varige.

Set ift. de samlede omkostninger vil de digitale stopklodseres omkostningseffektivitet derfor være stigende, jo længere tid stopklodserne har været i drift, da omkostningerne til implementering kun afholdes indledningsvist. Stopklodsernes langsigtede omkostningseffektivitet, når implementeringsomkostningerne er afskrevet, fås ved at sammenholde de varige provenueffekter med de varige driftsudgifter, der begge er opgjort som årlige. Forholdet mellem stopklodsernes provenueffekter og driftsomkostninger er således udtryk for den varige provenuevinst pr. afholdt kr. til driften af stopklodserne.

I ni af de 11 eksempler, hvor der kan opgøres en provenueffekt, er det muligt at sammenholde provenueffekten med de skønnede implementerings- og/eller driftsomkostninger. I de ni eksempler er det opgjorte merprovenu ca. fire til 16 gange større end de opgjorte omkostninger. Til sammenligning er det på niveau eller højere end den gennemsnitlige omkostnings-effektivitet ved manuel skattekontrol på de respektive områder.

Boks 3. Effekten af de udvalgte digitale stopklodser i analysen

Der er med de tilgængelige datakilder ikke et tilstrækkeligt datagrundlag til at kunne beregne den samlede effekt på skatteprovenuet af Skatteforvaltningens digitale stopklodser. I analysen er provenueffekten således kun opgjort for en delmængde af Skatteforvaltningens digitale stopklodser.

For de 11 eksempler i analysen, hvor det er muligt at opgøre en provenueffekt, kan den årlige effekt på skatteprovenuet summeres til over 3 mia. kr. Dette merprovenu relaterer sig udelukkende til de 11 udvalgte eksempler og giver dermed ikke et retvisende billede af den fulde effekt af alle digitale stopklodser i Skatteforvaltningen. Havde provenueffekten i flere eller andre cases været mulig at afdække, havde opgørelsen af den samlede provenueffekt været anderledes. Samtidig er det på baggrund heraf ikke muligt at vurdere, hvor meget større den samlede provenueffekt af Skatteforvaltningens digitale stopklodser må formodes at være. Variation ift. stopklodsernes type og størrelse betyder, at det heller ikke er meningsfuldt at beregne, hvilken provenueffekt én gennemsnitlig digital stopklods kan forventes at generere.

Omtrent halvdelen af den opgjorte provenueffekt stammer fra afledt sagsbehandling pba. validering med sagsbehandling, hvoraf en væsentlig del indgår i Skattestyrelsens resultatopgørelser af manuel sagsbehandling og kontrol i efterprøvelsesfasen, da kontrolprocesserne er delvist overlappende. Sagsbehandlingsresultaterne opsamles mere systematisk, end det er tilfældet for de øvrige kategorier af digitale stopklodser, hvorfor validering med sagsbehandling alt andet lige er overrepræsenteret blandt de digitale stopklodser i analysen, hvor det har været muligt at opgøre en provenueffekt.

I det følgende afsnit beskrives resultater og effekter af de udvalgte stopklodskategorier vedr. 'dynamisk visning', 'feltlås og fortryk', 'validering med stop' og 'validering med sagsbehandling'. Stopklodserne belyses ift. forskellige analyseparametre, hvorfor effekter og resultater umiddelbart ikke er sammenlignelige. For hver kategori af stopklodser er der opstillet en tabel med de vigtigste effekter og analyseresultater.

1.1 Dynamisk visning

'Dynamisk visning' henviser til funktionaliteter i Skatteforvaltningens systemer, som tilpasser eller afskærer indtastningsmulighederne for bestemte skatteydergrupper, fx ved at skjule felter, dynamisk at aktivere felter eller vha. situationsbestemte angivelses- og indberetningsflows. Formålet med dynamisk visning er dels at gøre angivelses- og indberetningsprocessen så simpel og overskuelig for skatteyderne som mulig, fx ved at skjule irrelevante felter, dels at undgå fejl og svig ved, at skatteyderne fejlagtigt indberetter oplysninger i irrelevante felter. 'Skjulte felter' er fx et effektivt værktøj til at fjerne skatteydernes angivelsesmuligheder i indkomst- eller fradragsfelter, hvor skatteyderne sandsynligvis ikke er berettigede til at angive et beløb. Skatteyderne skal kontakte Skatteforvaltningen for at få adgang til at angive i de skjulte felter. Kategorien omfatter ligeledes dynamiske og situationsbestemte angivelses- og indberetningsflows, hvor indtastningsfelter først bliver synlige i takt med, at skatteyderne indtaster deres oplysninger, eller hvor felterne tilpasses pba. forudgående indtastninger. Disse værktøjer er ofte designet til at optimere brugergrænsefladen, hvilket gør indberetningsprocessen mere intuitiv og effektiv og således reducerer regelefterlevelsensomkostningerne for de fleste skatteydere.

Dynamisk visning anvendes i Skattestyrelsen, Toldstyrelsen, Vurderingsstyrelsen og Motorstyrelsen. Der er identificeret fem stopklodser med dynamisk visning, *jf. bilag 1*.

Skattestyrelsen benytter fx dynamisk visning i angivelsesfasen på selskabsområdet, hvor mellem 75 og 99 pct. af felterne i selskabernes oplysningsskema indledningsvist er skjulte. Det dynamiske design gør, at relevante sektioner og underblanketter i oplysningsskemaet udfoldes løbende.

Motorstyrelsen anvender dynamisk visning i registreringsfasen, hvor felter i Motorregistret, som fx er overflødige eller ulogiske i den konkrete situation, ikke vises. Den tilpassede visning medfører fx, at felterne vedr. batterikapacitet ikke vises, når brugeren i Motorregistret indregistrerer et ikke-eldrevet køretøj.

I Toldstyrelsen er dynamisk visning bl.a. indarbejdet i angivelsessystemerne vedr. import og eksport. I de nævnte eksempler er der tale om indbygget flowstyring, hvorfor det ikke umiddelbart er muligt at opgøre antallet af forhindrede fejlindtastninger eller de afledte beløbsmæssige konsekvenser heraf.

I *tabel 1* oplistes de dynamiske visninger, hvor der findes et datagrundlag, som kan bruges til at opgøre en effekt. Volumen af de dynamiske visninger afhænger af størrelsen på den pågældende type af skatteydere. Som vist i *tabel 1* omfatter den skræddersyede årsopgørelse eksempelvis 4,4 mio. skatteydere, mens skjult fradragsfelt for lønsumsafgift potentielt omfatter en mindre gruppe på ca. 30.000 virksomheder, hvor fradragsfeltet skjules for ca. 20.000 af virksomhederne.

Endvidere viser tabellen, at dynamisk visning kan være effektiv ud fra en provenumæssig betragtning. Dette illustreres af stopklodsen om skjult fradragsfelt vedr. lønsumsafgift, som sammenholdt med omkostningerne, genererer et resultat på ca. 4-9 mio. kr. pr. investeret mio. kr. Dermed behøver digitale stopklodser ikke nødvendigvis at omfatte et stort provenu eller en stor målgruppe for at udgøre en god business case. Samlet set bidrager dynamisk visning således til, at Skatteforvaltningen opkræver det korrekte skatteprovenu på en omkostningseffektiv måde.

Tabel 1. Dynamisk visning

Stopklods	Styrelse (område)	Dækning	Resultat (årligt)	Resultat iff. alle omkostninger	Resultat iff. driftsomkostninger
Den skræddersyede årsopgørelse	Skattestyrelsen (personområdet)	4,4 mio. skatteydere	Ca. 33 pct. fald i afviste angivelser (syv udvalgte logiske kontroller)	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Skjult fradragsfelt vedr. lønsumsafgift	Skattestyrelsen (virksomhedsområdet)	30.000 virksomheder med metode 4 (heraf 20.000 uden ansatte)	Ca. 400.000-900.000 kr. (provenu)	Ca. 4-9 mio. kr. pr. mio. kr.	Ikke opgjort

Anm: 1) 'Dækning' refererer til antallet af skatteydere, der potentielt kan blive berørt af værktøjet.

2) Resultat iff. alle omkostninger' refererer til det årlige resultat sammenholdt med implementerings- og årlige driftsomkostninger.

3) For 'Den skræddersyede årsopgørelse' er faldet af afviste angivelser en indikator for at flere angivelser efter implementeringen er korrekte.

4) Der er ca. 33.000 lønsumsafgiftsregistrerede virksomheder, hvoraf hovedparten (ca. 30.000) afregner efter *metode 4*. Det er bl.a. virksomheder inden for sundhedssektoren, persontransport, undervisning og kulturelle ydelser.

1.2 Feltlås og fortryk

'Feltlås og fortryk' henviser til de situationer, hvor Skatteforvaltningen pba. filgængelige data (typisk tredjepartsdata) forudfylder og låser skatteydernes angivelsesoplysninger. Feltlås er lovreguleret, jf. *feltlåsningsbekendtgørelsen* (skattekontrollovens § 15). Der feltlåses derfor kun, hvis det er hjemlet ved lov. Formålet med at låse angivelser pba. indberetninger fra tredjeparter, fx arbejdsgivere, pensionselskaber og banker, er bl.a. at forebygge manglende angivelser af skattepligtig indkomst og reducere omfanget af fejl, herunder overrapportering af

fradrag. Feltlås medfører, at skatteyderne ikke selv kan ændre de låste oplysninger, men skal kontakte den indberetningspligtige tredjepart eller Skatteforvaltningen ved behov for justeringer.

Flere studier af brugen af tredjepartsoplysninger viser, at omfanget af fejl beløbsmæssigt er væsentligt mindre i angivelser baseret på tredjepartsindberetninger end i selvangivne oplysninger fra skatteyderne (fx Kleven et al., 2011). Dette underbygges af stikprøveundersøgelser gennemført af Skattestyrelsen, som viser, at regelefterlevelsen på tredjepartsområdet ud fra en beløbsmæssig betragtning er meget høj. For fx indkomst-systemet, som bl.a. omfatter lønindkomst, overførselsindkomst og pensioner, er angivelsesgraden over 99 pct. Det vil sige, at mindre end 1 pct. af skatteprovenuet, som angives via indkomst, ikke angives korrekt.

Feltlås og fortryk er primært anvendt i Skattestyrelsen på person- og erhvervsområdet. Her muliggør tilstedeværelsen af fx relevante løn- og indkomstdata fra indberetningspligtige tredjeparter, at Skattestyrelsen kan fortrykke og låse hovedparten af almindelige lønmodtageres og simple erhvervsdrivendes oplysninger på årsopgørelsen. I *tabel 2* nedenfor er det oplistet, hvor stor en andel af beløbene på årsopgørelsen der er baseret på tredjepartsoplysninger fra indberetningspligtige virksomheder. Det fremgår, at ca. 98 pct. af almindelige lønmodtageres samlede indkomst på årsopgørelsen er baseret på tilgængelige tredjepartsoplysninger, der enten er låst eller fortrykt. De resterende 2 pct. vedrører beløb, som skatteyderne selv oplyser til Skattestyrelsen.

Tabel 2. Andel af indkomst- og fradragbeløb på årsopgørelsen, som kommer fra tredjepartsindberetning

	Feltlås (pct.)	Fortrykt (pct.)	I alt (pct.)
Almindelige lønmodtagere			
Indkomst (beløb)	95	3	98
Fradrag (beløb)	70	4	74
Simple erhvervsdrivende			
Indkomst (beløb)	91	1	92
Fradrag (beløb)	65	3	68
Erhvervsdrivende			
Indkomst (beløb)	44	1	45
Fradrag (beløb)	38	4	42

Anm: 1) Udover skattepligtige lønmodtagere omfatter 'almindelige lønmodtagere' bl.a. personer på overførselsindkomster fx pensionister og SU-modtagere, der ikke er erhvervsdrivende.

2) I opgørelsen omfatter selvangivne beløb også angivelser, hvor tredjepartsoplysninger er udstillet for skatteyderne, men ikke optræder på årsopgørelsen som feltlås eller fortryk. De udstillede tredjepartsoplysninger er oplysninger, der er synlige for skatteyderne i mappen 'Skatteoplysninger' i TastSelv.

3) Opgørelsen er baseret på en analyse fra Skattestyrelsen vedr. indkomståret 2020. Andelen af indkomst- og fradragbeløb er opgjort ift. skatteydernes samlede beløb i hhv. indkomst- og fradragfeltene ekskl. beløb, der vedrører udlandsforhold.

Tredjepartsoplysninger er ikke tilgængelige i samme udstrækning på selskabsområdet, og derfor findes der ikke feltlås eller fortryk i forbindelse med angivelse af selskabsskat. Ligeledes er tredjepartsoplysninger vedr. selskabernes hovedaktionærer kun delvist tilgængelige.

I tabel 3 oplistes fire eksempler på feltlås og fortryk, hvor det er muligt at opgøre en provenueeffekt. Tabellen viser, at det er muligt at opnå store beløbsmæssige provenueffekter ved at anvende tredjepartsoplysninger til feltlås og fortryk. Hvor der for de første tre stopklodser vedr. velgørenhedsbidrag, dagplejere og sommerhusudlejning er tale om mindre provenueffekter, vurderes fortryk af gevinster og tab fra værdipapirsystemet at generere et gennemsnitligt provenu på ca. 900 mio. kr. årligt. Taget implementeringsomkostningerne i betragtning svarer det til, at fortrykket i gennemsnit har genereret en provenueffekt på 6-9 mio. kr. pr. investeret mio. kr. fra 2017 og frem. Det er vurderingen, at denne provenueffekt ville have medført langt større udgifter, såfremt den skulle indhentes i forbindelse med efterkontrol. Dette underbygger, at feltlås og fortryk er et meget effektivt værktøj til at sikre skatteprovenuet og mindske mængden af fejl.

Tabel 3. Feltlås og fortryk

Stopklods	Styrelse (område)	Dækning	Resultat (årligt)	Resultat iff. alle omkostninger	Resultat iff. driftsomkostninger
Indberetning og feltlås af fradrag for velgørenhedsbidrag	Skattestyrelsen (personområdet)	Ca. 4,7 mio. skatteydere (heraf ca. 0,3 mio. med fradraget)	Ca. 16 mio. kr. (provenureduktion)	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Feltlås af indkomst og fradrag for private dagplejere	Skattestyrelsen (personområdet)	Ca. 15.000 dagplejere (heraf ca. 2.000 private dagplejere)	Ca. 8 mio. kr. (provenu)	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Fortryk af indkomst ved sommerhusudlejning via bureau	Skattestyrelsen (personområdet)	Ca. 308.000 sommerhusejere	Ca. 70 mio. kr. (bruttolejeindtægt)	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Fortryk af gevinster og tab fra værdipapirsystemet	Skattestyrelsen (værdipapirområdet)	Ca. 5,2 mio. skatteydere (heraf ca. 0,5 mio. med salg i 2021)	Ca. 900 mio. kr. (provenu)	Ca. 6-9 mio. kr. pr. mio. kr.	Ikke opgjort

Anm: 1) 'Dækning' refererer til antallet af skatteydere, der potentielt kan blive berørt af værktøjet

2) 'Resultat iff. alle omkostninger' refererer til det årlige resultat sammenholdt med implementerings- og årlige driftsomkostninger.

3) Bruttolejeindtægt er lejeindtægterne, før det forhøjede bundfradrag er fratrukket indtægten.

1.3 Validering med stop

'Validering med stop' henviser til valideringer af skatteydernes oplysninger, hvor afgivne oplysninger, der fx er logisk inkonsistente eller ikke stemmer overens med andre tilgængelige informationer, automatisk afvises. Formålet med disse valideringer er, at fejl og forkerte oplysninger reduceres og stoppes tidligt i processen, hvorved det undgås, at Skatteforvaltningen i efterprøvelsesfasen fx skal gennemføre kontrol for at rette skatteydernes angivelser.

'Validering med stop' omfatter endvidere obligatorisk verificering, hvor skatteyderne skal afgive yderligere oplysninger, der kan verificere eller sandsynliggøre korrektheden af de

pågældende oplysninger, før de modtages af Skatteforvaltningen. Der er beskrevet et eksempel på validering med stop nedenfor, jf. boks 4.

Boks 4. Eksempel: Sådan fungerer validering med stop

Eksempel: En skatteyder indtaster oplysninger til årsopgørelsen i TastSelv. Skatteyderen oplyser et uforholdsvis stort befordringsfradrag sammenholdt med skatteyderens lønindkomst. Misforholdet mellem det oplyste befordringsfradrag og skatteyderens lønindkomst aktiverer en logisk kontrol, hvor en tekstboks orienterer skatteyderen om, at de indtastede oplysninger ikke stemmer overens med Skattestyrelsens øvrige oplysninger om skatteyderen. Derfor afvises det oplyste fradrag. Samtidig orienteres skatteyderen om, hvordan der kan rettes henvendelse til Skattestyrelsen, såfremt skatteyderen ønsker at fastholde de indtastede oplysninger. Vælger skatteyderen efterfølgende at kontakte Skattestyrelsen, indleder Skattestyrelsen en sag, hvor skatteyderens henvendelse behandles af en medarbejder.

Der er identificeret 12 digitale stopklodser med 'valideringer med stop', jf. bilag 1. Samlet rummer de langt over 1.000 automatiske valideringer. Validering med stop er generelt udbredt i Skatteforvaltningen og findes i forskellige variationer i både Skattestyrelsen, Motorstyrelsen, Vurderingsstyrelsen og Toldstyrelsen, hvor der ofte er tale om kombinationer af forholdsvis simple inddatakontroller og mere avancerede valideringer, der forholder sig til indholdet af oplysningerne, fx beløbsstørrelse.

I tabel 4 oplistes seks eksempler vedr. validering med stop, hvor det er muligt at opgøre antallet af aktiveringer eller provenueffekt. I tabellen illustreres det under 'dækning', at volumen og omfang af valideringerne afhænger af størrelsen på målgruppen af skatteydere. Eksempelvis omfatter *Systemkontrol af indberetninger fra tredjepart – eKapital 4.400* indberetningspligtige virksomheder, mens de logiske kontroller på årsopgørelsen omfatter 5,2 mio. skatteydere.

Endvidere viser tabellen, at valideringer med stop kan generere en meget høj provenueffekt. Provenueffekten kan opgøres for de logiske kontroller på årsopgørelsen og verificering af krydsvalidering ved børne- og ægtefællebidrag. Disse to stopklodser medfører årlige provenueffekter på hhv. 435 mio. kr. og 150 mio. kr. Holdes det op imod implementerings- og driftsomkostningerne viser tabellen, at de to stopklodser genererer ca. 10-11 mio. kr. pr. investeret mio. kr. i implementeringsåret og efterfølgende hhv. 17 mio. kr. årligt og 300 mio. kr. årligt pr. mio. kr. i driftsomkostninger de efterfølgende år. Når de estimerede provenueffekter sammenholdes med omkostningerne, illustreres det således, at disse værktøjer er særdeles omkostningseffektive. Sammenlignet med almindelig manuel efterkontrol på området er det vurderingen, at det havde været forbundet med et betydeligt større ressourceforbrug at opnå en tilsvarende forbedring af regelefterlevelsen i efterprøvelsesfasen via kontrol. Jo længere tid en stopklods har været i drift, jo mindre en andel udgør implementeringsomkostningerne set ift. den årlige provenueffekt. Den samlede omkostningseffektivitet vil således være stigende over årene. Dermed kan validering med stop effektivt understøtte Skatteforvaltningens indsats ift. at sikre skatteprovenuet og reducere omfanget af fejl.

Tabel 4. Validering med stop

Stopklods	Styrelse (område)	Dækning	Resultat (årligt)	Resultat ift. alle omkostninger	Resultat ift. driftsomkostninger
Logiske kontroller på årsopgørelsen	Skattestyrelsen (personområdet)	Ca. 5,2 mio. skatteydere	Ca. 435 mio. kr. (provenu)	Ca. 11 mio. kr. pr. mio. kr.	Ca. 17 mio. kr. pr. mio. kr.
Verificering og krydsvalidering ved angivelse af børne- og ægtefællebidrag	Skattestyrelsen (personområdet)	Ca. 4,7 mio. skatteydere (heraf ca. 160.000 med fradraget i 2013)	Ca. 150 mio. kr. (provenu)	Ca. 10 mio. kr. pr. mio. kr.	Ca. 300 mio. kr. pr. mio. kr.
Logisk validering af toldangivelser vedr. import	Toldstyrelsen (importområdet)	Ca. 90.000 importregistrerede virksomheder	Ca. 700.000 angivelser standset	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Statistisk krydsvalidering af toldangivelser vedr. import	Toldstyrelsen (importområdet)	Ca. 90.000 importregistrerede virksomheder	Ca. 177.000 angivelser standset	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Systemkontrol af indberetninger fra tredje-part – elndkomst	Skattestyrelsen (tredjepartsområdet)	Ca. 230.000 virksomheder	Ca. 1 mio. angivelser standset	Ikke opgjort	Ikke opgjort
Systemkontrol af indberetninger fra tredje-part – eKapital	Skattestyrelsen (tredjepartsområdet)	4.400 virksomheder	Ca. 0,7 mio. angivelser standset	Ikke opgjort	Ikke opgjort

Anm.: 1) 'Dækning' refererer til antallet af skatteydere, der potentielt kan blive berørt af værktøjet.

2) 'Resultat ift. alle omkostninger' refererer til det årlige resultat sammenholdt med implementerings- og årlige driftsomkostninger.

3) I beregningen af omkostningseffektiviteten er der benyttet en gennemsnitlig årsværkpris på 750.000 kr.

Stopklodsen om logiske kontroller på årsopgørelsen er uddybet nedenfor, *jf. boks 5*.

Boks 5. Logiske kontroller på årsopgørelsen (Skattestyrelsen)

Beskrivelse: I TastSelv (årsopgørelsen) har der siden 2006 været opsat valideringer i Skattestyrelsens såkaldt logiske kontroller, som automatisk afviser logisk inkonsistente og/eller meget usandsynlige oplysninger. Skattestyrelsen har således afskåret skatteyderne muligheden for indtastning af ulogiske oplysninger, og skatteyderne er i stedet nødt til at ændre indberetningen eller kontakte Skattestyrelsen.

Resultat og effekt: En analyse af de 24 logiske kontroller, hvor det er muligt at sammenholde skatteydernes afviste indberetninger i TastSelv med skatteydernes seneste årsopgørelse, viser, at den samlede beløbsmæssige forskel på skatteydernes første afviste indberetning og skatteydernes seneste årsopgørelse er på næsten 1,1 mia. kr. Det udgør en beregnet skatteværdi på ca. 435 mio. kr. Dermed har de logiske kontroller resulteret i en ekstra skattebetaling for indkomståret 2021 på ca. 435 mio. kr.

Resultat og effekt sammenholdt med Skatteforvaltningens omkostninger: Skattestyrelsens omkostninger til udvikling, opsætning og support af nye logiske kontroller afhænger af typen af den logiske kontrol. Afhængig af kompleksitet, omfang, område og antal skønnes opsætningen af nye logiske kontroller at være forbundet med en engangsudgift svarende til mellem et halvt og et helt årsværk. Derudover afføder de logiske kontroller også løbende driftsomkostninger i den forstand, at de medfører en række henvendelser til Skattestyrelsen, hvor skatteyderne anmoder om at få adgang til at indberette de afviste oplysninger. Skattestyrelsen brugte for indkomståret 2021 i alt 34 årsværk på at behandle, visitere og kontrollere omkring 6.100 skriftlige henvendelser afledt af de logiske kontroller. Samlet set er det opgjorte resultat på ca. 435 mio. kr. ca. 17 gange større end sagsbehandlingsomkostningerne.

1.4 Validering med sagsbehandling

'Validering med sagsbehandling' henviser til de situationer, hvor Skatteforvaltningen modtager skatteydernes oplysninger og samtidig stopper den videre proces, indtil der er foretaget en manuel vurdering og sagsbehandling. Sagsbehandlingen har ud fra kriterier om risiko og væsentlighed til formål at vurdere, om oplysningerne er fejlbehæftede og derfor bør undergå kontrol, eller om sagen kan frigives til videre proces. Som værktøj adskiller validering med sagsbehandling sig således fra validering med stop ved, at skatteydernes oplysninger ikke afvises, men modtages af Skatteforvaltningen til videre behandling. Validering med sagsbehandling er derudover kendetegnet ved, at tilbageholdelsen sker automatisk pba. fastlagte og objektive kriterier (fx beløbsgrænser), mens den opfølgende vurdering og sagsbehandling i sagens natur er manuel. Formålet med validering med sagsbehandling er at sikre, at risikobehæftede oplysninger stoppes og ikke kommer videre i processen uden forudgående vurdering efter risiko og væsentlighed. Det giver Skatteforvaltningen mulighed for tidligt at opdage og korrigere evt. fejl eller forsøg på svig.

Der er identificeret otte digitale stopklodser med 'validering med sagsbehandling', jf. bilag 1. Samlet omfatter de over 700 valideringer, der kan bremse en angivelse til sagsbehandling. Validering med sagsbehandling er forholdsvis udbredt i Skatteforvaltningen og typisk målrettet angivelses- og udbetalingsfasen, hvor validering med sagsbehandling på mange måder er sammenlignelig med Skatteforvaltningens almindelige kontrol.

I tabel 5 præsenteres fem eksempler fra Skattestyrelsen samt ét eksempel fra Toldstyrelsen, hvor det er muligt at opgøre antal aktiveringer eller provenueeffekten. Af tabellen fremgår det, at også stopklodser af denne kategori – afhængigt af størrelsen på den pågældende gruppe af skatteydere – kan have en bred og smal berøringsflade. Fx dækker SLUT-kontrollerne på årsopgørelsen ca. 5,2 mio. skatteydere, mens ca. 89.000 virksomheder er omfattet af den elektroniske risikoanalyse af toldangivelser.

Endvidere viser tabellen, at validering med sagsbehandling er et effektivt værktøj, der genererer en stor provenueeffekt. Samlet vurderes valideringerne og den efterfølgende sagsbehandling og kontrol i de fem eksempler fra Skattestyrelsen årligt at have forhindret fejl for mere end 1,7 mia. kr. efter skat. Heraf udgør ca. 350 mio. kr. resultater fra de tre eksempler vedr. SLUT-kontrollerne på årsopgørelsen.

Endvidere vurderes værktøjet at have en høj omkostningseffektivitet. Fx genererer de tre SLUT-kontroller på årsopgørelsen et årligt resultat på minimum 5 mio. kr. pr. mio. kr. i

driftsomkostning, og samtidig vurderes implementeringsomkostningerne for hver enkelt SLUT-kontrol at være forholdsvis beskedne. Dette peger på, at validering med sagsbehandling som værktøj er lige så omkostningseffektivt som den traditionelle efterprøvelseskontrol af skatteydernes oplyste skatteforhold.

Tabel 5. Validering med sagsbehandling

Stopklods	Styrelse (område)	Dækning	Resultat (årligt)	Resultat iff. alle omkostninger	Resultat iff. driftsomkostninger
SLUT-kontroller på årsopgørelsen	Skattestyrelsen (personområdet)	Ca. 5,2 mio. skatteydere	Ca. 290 mio. kr.	Ikke opgjort	Ca. 10 mio. kr. pr. mio. kr.
SLUT-kontrol iff. overskydende skat	Skattestyrelsen (virksomhedsområdet)	Ca. 0,5 mio. skatteydere	Ca. 33 mio. kr.	Ca. 6 mio. kr. pr. mio. kr.	Ca. 6 mio. kr. pr. mio. kr.
SLUT-kontrol iff. logiske grænseværdier	Skattestyrelsen (udbytteområdet)	Ca. 0,5 mio. skatteydere	Ca. 27 mio. kr.	Ca. 5 mio. kr. pr. mio. kr.	Ca. 5 mio. kr. pr. mio. kr.
Automatisk udbetalingstop på udbytteområdet	Skattestyrelsen (udbytteområdet)	Ikke opgjort	Ca. 325 mio. kr.	Ikke opgjort	Ca. 4 mio. kr. pr. mio. kr.
Daglig vurdering af negative momsangivelser for evt. udbetaling	Skattestyrelsen (momsområdet)	Ca. 0,5 mio. momsregistrerede virksomheder	Ca. 1.090 mio. kr.	Ikke opgjort	Ca. 16 mio. kr. pr. mio. kr.
Elektronisk risikoanalyse med automatisk stop af toldangivelser	Toldstyrelsen (importområdet)	Ca. 90.000 importregistrerede virksomheder	Ca. 50 pct. af angivelserne ændres ((ca. 11 pct. via kontrol)	Ikke opgjort	Ikke opgjort

Anm: 1) 'Dækning' refererer til antallet af skatteydere, der potentielt kan blive berørt af værktøjet.

2) 'Resultat iff. alle omkostninger' refererer til det årlige resultat sammenholdt med implementerings- og årlige driftsomkostninger.

3) I beregningen af omkostningseffektiviteten er der benyttet en gennemsnitlig årsværkpris på 750.000 kr.

1.5 Erfaringer og resultater vedr. digitale stopklodser fra udenlandske skatteadministrationer

Erfaringer og resultater fra udenlandske skatteadministrationer er forsøgt afdækket som supplement til de ovenfor præsenterede resultater. Afdækningen viser, at det generelt er begrænset med publicerede eller offentliggjorte analyser af opnåede effekter af digitale stopklodser. Beskrivelsen af digitale stopklodser fra udenlandske skatteadministrationer er i denne sammenhæng afgrænset til eksempler, hvor der findes offentliggjorte effekter og resultater.

Generelt minder de digitale stopklodser, der anvendes i de udenlandske skatteadministrationer, om dem, som anvendes i det danske skattevæsen. Endvidere svarer resultaterne fra udlandet for de stopklodser, hvor der er gennemført målinger af effekten, til resultaterne i denne analyse. Fx anvender den australske skatteadministration (Australian Taxation Office, ATO) et analytisk valideringsværktøj til at identificere skatteydere, som i realtid tilskyndes at tjekke

deres skatteoplysninger. Dette værktøj minder om Skattestyrelsens logiske kontroller på årsopgørelsen (under kategorien 'validering med stop'), men adskiller sig dog ved, at valideringsværktøjet ikke stopper skatteyderne. Værktøjet 'nearest neighbour', sammenholder overordnet de indtastede skatteoplysninger med tilsvarende oplysninger hos skatteydere med samme karakteristika. Såfremt de indtastede oplysninger afviger signifikant fra det, der er forventeligt pba. sammenligningen med skatteydernes 'nearest neighbours', bliver skatteyderen bedt om at tjekke indtastningernes korrekthed. På baggrund heraf modtog ca. 340.000 australske skatteydere, svarende til mere end 7 pct. af brugerne på selvbetjeningsløsningen 'myTax', i 2020 en pop-up-meddelelse om at tjekke specifikke indtastninger. Det fik 45 pct. til at tjekke deres oplysninger, hvoraf ca. to tredjedele ændrede i deres indtastninger. Den australske skatteadministration estimerer, at skatteværdien af disse ændringer er omkring 37 mio. AUD, svarende til ca. 170 mio. kr. (ATO, 2022a og ATO, 2022b). Værktøjet 'nearest neighbour' er således en form for avanceret og dynamisk logisk kontrol uden stop på de australske skatteydere årsopgørelse. I angivelsesfasen gør Skattestyrelsen i tillæg til de logiske kontroller og SLUT-kontrollerne på årsopgørelsen brug af et lignende digitalt værktøj – det såkaldte 'digitale kontrolværktøj' – der identificerer og inddeler skatteyderne ift. en estimeret sandsynlighed for, at der er begået typiske fejl. I modsætning til det australske valideringsværktøj understøtter 'det digitale kontrolværktøj' Skattestyrelsens sagsbehandling, hvor resultatet benyttes i den manuelle risiko- og væsentlighedsvurdering af, hvilke skatteydere der skal udfages til kontrol i angivelsesfasen.

Værktøjet 'Dulting' anvendes i den norske skatteadministration (Skatteetaten) og er en form for kombineret validering uden stop og dynamisk visning på årsopgørelsen. 'Dulting' omfatter fx pop op-vinduer, der skal få skatteyderne til at forholde sig til uforholdsmæssigt høje eller lave angivelser. Pop-up-vinduerne kan også udløses pba. Skatteetatens oplysninger om skatteyderen, fx et ejendomssalg. I sådan et tilfælde udløses en tekstboks med spørgsmål om, hvorvidt salget er skattepligtigt. En effektmåling viser, at et sådant pop-up-vindue øger tilbøjeligheden til at selvangive en gevinst for ejendomssalg. Endvidere viser målingen, at tiltaget har resulteret i et samlet øget skattegrundlag på ca. 110 mio. norske kroner. Effektmålingen estimerer således effekten i skattegrundlaget (før-skat værdien) og ikke i selve skatteprovenuet. Lignende effekter finder Skatteetaten i forbindelse med udløsning af pop-op-vinduer om manglende angivelse af fritidsejendom. En undersøgelse viser, at blandt skatteydere, som ikke har modtaget beskeden, angiver 15 pct. værdien af deres fritidsejendom, mens hele 53 pct. af de skatteydere, som får beskeden, angiver værdien af deres fritidsejendom. Samlet vurderes tiltaget at have øget formueskattegrundlaget med ca. 4,5 mia. norske kroner (Breivik et al., 2021).

2. Digitale stopklodser i et samfundsøkonomisk perspektiv

I dette afsnit redegøres for de samfundsøkonomiske effekter af digitale stopklodser i Skatteforvaltningen. Afsnittets hovedkonklusioner er sammenfattet i *boks 6*.

Boks 6. Sammenfatning af hovedkonklusioner ift. de samfundsøkonomiske effekter

- Det er med de tilgængelige datakilder ikke muligt at opgøre stopklodsernes samlede effekt på skatteprovenuet og den afledte effekt på samfundsøkonomien.
- Digitale stopklodser bidrager med samfundsøkonomiske gevinster i form af forbedret regelefterlevelse, som ville have forudsat langt større ressourceforbrug på kontrolaktiviteter i efterprøvelsesfasen, såfremt en tilsvarende virkning på regelefterlevelsen skulle være opnået.
- Det er ikke muligt at vurdere, hvorvidt de opnåede samfundsøkonomiske gevinster i form af regelefterlevelsforbedringer er større end evt. forøgede regelefterlevelsomkostninger.

På samme måde som Skatteforvaltningens øvrige indsatser, herunder særligt efterkontrol, vil anvendelse af digitale værktøjer udløse en række direkte og indirekte virkninger på skatteyderes betaling af skat og afgifter, bl.a. via ændret adfærd samt ændrede regelefterlevelsomkostninger for skatteydere og evt. andre aktører uden for Skatteforvaltningen. Digitale stopklodser og efterkontrol har ligesom Skatteforvaltningens øvrige aktiviteter det fælles overordnede sigte, at skatteyderne skal betale de korrekte skatter og afgifter til tiden, men egner sig til forskellige opgaver.

Det er kun i begrænset omfang muligt at kvantificere de samfundsøkonomiske gevinster og omkostninger, der er forbundet med konkrete digitale stopklodser. Endvidere er det ikke muligt at bruge resultaterne fra de udvalgte eksempler i analysen til at ekstrapolere det forventede resultat ved implementering af nye digitale stopklodser, som det var muligt i rapporten om *Effekten af skattekontrol*, hvor de forventede konsekvenser af et øget aktivitetsniveau blev beskrevet.

Digitale stopklodseres vigtigste funktion er at øge regelefterlevelsen ved at forhindre skatteyderne i bevidst eller ubevidst at afgive forkerte oplysninger til Skatteforvaltningen. Det er i samfundets interesse, at skatteyderne betaler den korrekte skat. Udover et potentielt forøget skatte- og afgiftsprovenu kan digitale stopklodser således bidrage med samfundsøkonomiske gevinster i form af forbedret regelefterlevelse, herunder forhindre forsøg på bevidst forkerte angivelser, således at måltretningen af skattebyrden forbedres. Dette har uafhængigt af evt. provenueffekter en samfundsøkonomisk værdi, som knytter sig til, at skatter og afgifters byrdefordeling kommer tættere på den, der tilsigtes med skattereglernes indretning.

Fejl og manglende regelefterlevelse kan også betyde, at skatteyderne betaler for meget skat, fx fordi de ikke har kendskab til, hvilke fradrag de er berettiget til. Den manglende regelefterlevelse kan endvidere skyldes, at regelefterlevelsomkostningerne forbundet med fx at dokumentere, at skatteyderen er berettiget til et givent fradrag, overstiger fradragsværdien ved det pågældende fradrag. Alligevel er der en samfundsøkonomisk gevinst, idet skatteyderne i højere grad betaler den korrekte skat. Denne pointe afspejler, at den samfundsøkonomiske gevinst ikke er det samme som virkningen på de offentlige finanser, idet sidstnævnte før eller siden vil modsvares af ændringer i beskatningen eller offentlige udgifter, og byrdevirkningen heraf vil være medbestemmende for den samlede effekt af en konkret indsats, *jf. ovenfor*. Den samfundsøkonomiske værdiansættelse knytter sig således til den omfordeling af skattebyrden i retning af den, der tilstræbes i skattelovgivningen. En sådan værdiansættelse forudsætter dermed grundlæggende fordelingspolitiske overvejelser, herunder særligt vægtning af 'vertikal lighed' og dermed skattesystemets udjævning af indkomster og forbrugsmulighed.

På omkostningssiden er implementering af digitale stopklodser i Skatteforvaltningen forbundet med en række engangsudgifter til udvikling og etablering af nye systemelementer. Dertil vil de digitale stopklodser i varierende grad være forbundet med varige driftsomkostninger. Driftsomkostningerne består dels af udgifter til vedligeholdelse og opdatering af de systemer, der driver de digitale stopklodser, dels af Skatteforvaltningens ressourceforbrug på at modtage og behandle henvendelser fra skatteydere, som de digitale stopklodser måtte afstedkomme, fx hvis skatteyderne forhindres i at indtaste et bestemt fradragsbeløb og ønsker at få adgang hertil. Driftsomkostningerne er beskrevet nærmere nedenfor, *jf. boks 7*.

Boks 7. Driftsomkostningernes størrelse

Driftsomkostningernes størrelse vil afhænge af den konkrete digitale stopklods. Det må således forventes, at validering med stop, som fx direkte forhindrer skatteyderen i at indtaste visse beløb i udvalgte felter på årsopgørelsen, resulterer i flere henvendelser end dynamisk feltvisning, som bl.a. benyttes til at målrette årsopgørelsen ved at skjule en række irrelevante felter for skatteyderne.

Udover Skatteforvaltningens implementerings- og varige driftsomkostninger kan digitale stopklodser også potentielt øge skatteydernes omkostninger ved at være regelefterlevende. Dette vil fx være tilfældet for de skatteydere, som ønsker at indberette deres fradrags- og indkomstoplysninger korrekt, men forhindres af en digital stopklods. Disse skatteydere vil være nødsaget til at kontakte Skatteforvaltningen, hvilket er forbundet med omkostninger i form af tid og besvær mv. Højere regelefterlevelsedomkostninger vil alt andet lige påvirke skatteydernes regelefterlevelse og dermed reducere de samfundsøkonomiske gevinster. De førromtalte driftsomkostninger forøges samtidig, idet der skal afsættes ressourcer i Skatteforvaltningen til at håndtere skatteydernes henvendelser. Omvendt kan de digitale stopklodser også føre til lavere regelefterlevelsedomkostninger for skatteyderne i det omfang, at de digitale stopklodser gør det mere simpelt og lettere for skatteyderne at være regelefterlevende og fx indberette deres fradrags- og indkomstoplysninger korrekt vha. dynamisk feltvisning. Ift. skatteydernes regelefterlevelsedomkostninger er Skatteforvaltningens mulighed for at målrette de digitale stopklodser mod bestemte skatteydergrupper, så fx færrest muligt stoppes unødigt, afgørende for den samlede påvirkning af regelefterlevelsedomkostningerne.

På samme måde som efterkontrol kan digitale stopklodser indebære en forøgelse af den effektive beskatning og derigennem et forvridningstab, hvor sidstnævnte opstår som følge af skatteydernes reaktion på den højere effektive beskatning i form af ændret adfærd.

I forbindelse med overvejelser om yderligere digitale stopklodser skal der således foretages en afvejning af højere regelefterlevelse og øgede offentlige udgifter til implementering og drift samt ændringer i skatteydernes regelefterlevelsedomkostninger. I denne afvejning er det vigtigt at sammenligne de opnåede forbedringer af regelefterlevelsen med den regelefterlevelse, der med andre instrumenter såsom efterkontrol kan opnås for de samme drifts- og ikke mindst regelefterlevelsedomkostninger for hhv. Skatteforvaltningen og skatteyderne. Her har analysen vist eksempler på, at de digitale stopklodser har genereret en provenueeffekt, der i langt højere grad overstiger de forholdsvise implementerings- og driftsomkostninger ift. klassisk efterkontrol. Eksempler på dette er bl.a. fortryk af gevinster og tab i værdipapirsystemet og logiske kontroller på årsopgørelsen.

Balancen mellem digitale stopklodser og efterkontrol skal således bl.a. ses i lyset af, at førstnævnte kan bidrage til at forhindre bevidst eller utilsigtede fejlangivelser, mens der alt andet lige er mindre gode muligheder for at målrette indsatsen ift. skatteydere med stor risiko for unddragelse. Lave administrative omkostninger i Skatteforvaltningen ved implementering og drift af digitale stopklodser skal derfor også ses i lyset af de byrder, som regelefterlevende skatteydere potentielt påføres. Sidstnævnte risiko kan være mindre ved efterkontrol, der modsat kan opleves mere indgribende af skatteyderne, særligt for de regelefterlevende skatteydere udtaget til kontrol. De to instrumenter om stopklodser og efterkontrol må således forventes at egne sig til forskellige skatteadministrative opgaver.

2.1 Perspektivering til Effektanalyse af skattekontrol

I rapporten om *Effekten af skattekontrol* blev der opsat et lønsomhedskrav, der angiver, hvornår investering i yderligere efterkontrol har en samfundsøkonomisk gevinst. I førnævnte analyse var det muligt at kvantificere de marginale gevinster og udgifter. Det tillod en vurdering af, i hvilket omfang det ville være hensigtsmæssigt at øge efterkontrollen i Skatteforvaltningen.

Nærværende analyse begrænses i modsætning til ovennævnte af, at det ikke er muligt at kvantificere de samlede samfundsøkonomiske gevinster og omkostninger ved de eksisterende digitale stopklodser. Samtidig er det kun i begrænset omfang muligt at opgøre konsekvensen af en øget regelefterlevelse på de offentlige finanser.

Endvidere kan de indsamlede erfaringer med de eksisterende digitale stopklodser ikke umiddelbart overføres til nye potentielle stopklodser. Digitale stopklodsers effekt på regelefterlevelsen mv. vil dels afhænge af typen af stopklods, dels hvilket område stopklodsen berører. Dette skyldes, at virkningen af en digital stopklods afhænger af de berørte skatter og afgifters specifikke karakter, herunder skatteydernes muligheder og begrænsninger for unddragelse.

På områder, hvor regelefterlevelsen allerede vurderes at være høj, fx som følge af allerede implementerede digitale stopklodser, er det således ikke meningsfuldt ubegrænset at etablere nye digitale stopklodser. I den tidligere analyse af kontrolaktiviteter vurderedes det derimod, at det er muligt, men ikke nødvendigvis samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt at opskalere kontrolaktiviteterne meget betydeligt i form af en forøgelse af antallet af kontrolmedarbejdere.

3. Vurdering af potentiale for etablering af flere digitale stopklodser i Skatteforvaltningen

I dette afsnit beskrives, hvilke forudsætninger der er afgørende for, hvorvidt der kan implementeres flere digitale stopklodser i Skatteforvaltningen samt evt. barrierer herfor. Herefter følger en kort vurdering af, hvor der i Skatteforvaltningen er et potentiale for nærmere at undersøge, om der meningsfuldt kan implementeres nye digitale stopklodser. Potentialet ift. de offentlige finanser er på det foreliggende grundlag ikke forsøgt kvantificeret. Afsnittets hovedkonklusioner er sammenfattet nedenfor i *boks 8*.

Boks 8. Sammenfatning af hovedkonklusioner ift. potentialet for flere digitale stopklodser

- Størstedelen af potentialet for digitale stopklodser i Skatteforvaltningen er allerede udnyttet på den korte bane.
- Der kan på den korte bane dog være et mindre potentiale for flere digitale stopklodser i Motorstyrelsen og Gældsstyrelsen. Endvidere kan der være potentiale for yderligere bløde digitale stopklodser, som ikke indebærer egentligt stop og i højere grad har en vejledende eller tilskyndende karakter.
- På den lidt længere bane forventes der i Skattestyrelsen at være et potentiale for digitale stopklodser på virksomhedsområdet.

3.1 Forudsætninger og barrierer

Der er identificeret seks faktorer, der er afgørende for mulighederne for at implementere flere digitale stopklodser. Disse er opřidset nedenfor:

1. **Gældende lovgivning:** Skatteyderne skal som udgangspunkt have mulighed for at afgive deres oplysninger til Skatteforvaltningen, *jf. oplysningspligten i Skattekontrolloven*. Skattereglerne kan begrænse Skatteforvaltningens mulighed for at indføre nye digitale stopklodser, fx ved at forhindre en tilpasning af felter i et angivelsesflow (dynamisk visning), fordi reglerne medfører, at virksomheder skal kunne tilgå felterne i undtagelsessituationer.
2. **Fristoverholdelse:** Anvendelse af digitale stopklodser skal opvejes ift. hensynet til fristoverholdelse og sanktionsanvendelse. Digitale stopklodser medvirker til at sikre korrekte indberetninger, men et stop i form af tilbageholdelse eller afvisning af oplysninger kan fx medføre, at en virksomhed forsinkes i indberetningsprocessen. På virksomhedsområdet er skatte- og afgiftsangivelsen særligt afhængig af virksomhedernes egne indberetninger i modsætning til data fra tredjepart. En virksomheds ikke-rettidige indberetning kan derfor være sanktionsudløsende. Forsinkelser i indberetninger grundet udløste digitale stopklodser kan ikke juridisk tilskrives indberetteren, hvorfor Skatteforvaltningens rykker- og sanktionsmuligheder ved fristoverskridelser kan begrænses af digitale stopklodser.
3. **Tredjepartsdata:** Nogle typer af digitale stopklodser, fx feltlås og fortryk, forudsætter, at Skatteforvaltningen modtager tredjepartsdata i høj kvalitet, der kan forudfyldes på fx skatteydernes årsopgørelse. Øget anvendelse af digitale stopklodser som feltlås og fortryk kan således være betinget af, at Skatteforvaltningen i større omfang får adgang til nye datakilder fra tredjeparter.
4. **It-infrastruktur:** Implementering af nye digitale stopklodser forudsætter, at der eksisterer eller udvikles digitale løsninger, der kan drifte og understøtte de pågældende stopklodser.

5. **Forretningsviden:** Udvikling af digitale stopklodser forudsætter viden om, hvornår der sandsynligvis er tale om en fejlbehæftet oplysning. Ved en skæv grænseværdi- eller kriteriesætning risikeres det på den *ene* side, at mange fejlbehæftede angivelser ikke fanges og på den *anden* side, at mange korrekte angivelser standses. Begge dele vil resultere i uhensigtsmæssige sagsbehandlingsomkostninger for Skatteforvaltningen samt øgede regellefterlevelseseomkostninger for skatteyderne.
6. **Afvejning mellem investering og gevinst:** Gevinsten ved nye stopklodser skal være proportionel med de forventede udviklings- og løbende driftsomkostninger. Skatteforvaltningen skal således opveje de administrative omkostninger ift. målgruppens omfang, skatteprovenu og karakter samt typen af digital stopklods, idet ikke alle typer af digitale stopklodser egner sig til fx en lille målgruppe. Derudover skal digitale stopklodser løbende vurderes ift. mitigering af nye svigstendenser.

3.2 Potentiale

En indledende afdækning i Skatteforvaltningen viser, at størstedelen af potentialet for implementering af yderligere digitale stopklodser inden for de nuværende rammer allerede er udnyttet. Dog vurderes der på den korte bane fortsat at være områder, hvor der kan være et potentiale for at udvide den eksisterende brug eller implementere nye stopklodser. Nedenstående skal ikke betragtes som konsoliderede forslag, men som områder, hvor der er grundlag for nærmere afdækning af muligheden for implementering af flere og/eller nye digitale stopklodser. Overordnet bemærkes, at udbredelsen af yderligere digitale stopklodser i Skatteforvaltningen afhænger af mulighederne for at få nye eller flere tredjepartsdata på person- eller selskabsområdet samt at ændre på de lovgivningsmæssige rammer for at indføre digitale stopklodser på selskabsområdet.

Gældsstyrelsen forventer, at nye regler med virkning fra medio 2024 vil muliggøre tværgående lønindeholdelse mhp. at kunne lønindeholde hos skyldnere med gældsposter i inddrivelsessystemet DMI. I den forbindelse er det forventningen, at der implementeres en monitorering af udbetalinger genereret via lønindeholdelse på tværs, så der i lighed med den nuværende opsætning i inddrivelsessystemet PSRM sker udbetalingsstop mhp. en manuel vurdering, når udbetalingen overstiger en parameterstyret beløbsgrænse. Der kan således være grundlag for en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der kan implementeres lignende stopklodser i DMI.

Motorstyrelsen vurderer, at der vil kunne indarbejdes nye digitale stopklodser i Motorregisteret, der bl.a. bliver brugt i forbindelse med værdifastsættelse af køretøjer og til indberetning af tekniske oplysninger om nye og brugte køretøjer. Eksempler herpå kan være valideringer af køretøjets pris, angivelse af brændstofforbrug, batterikapacitet mv.

I Skattestyrelsen består potentialet på personskatteområdet generelt i en optimering af eksisterende stopklodser ift. fx ændrede skatteregler og/eller skatteyderadfærd samt evt. tilføjeelse af flere allerede eksisterende stopklodstyper. Et eksempel kunne være udlandsområdet, hvor data om fx udenlandsk lønindkomst og finansielle aktiver i udlandet fra udenlandske skatteadministrationer potentielt kan bruges til at udvikle digitale stopklodser.

På virksomhedsområdet kan der være begrænsninger ift. potentialet, da Skattestyrelsen som udgangspunkt ikke har hjemmel til at afvise potentielt fejlbehæftede indberetninger. En ændring af lovgrundlaget vil forbedre rammerne for flere digitale stopklodser på virksomhedsområdet, men kan dog have konsekvenser ift. fx fristoverholdelse samt virksomhedernes regellefterlevelseseomkostninger i form af administrative omkostninger, jf. afsnit 2. Derudover kan mere tredjepartsdata bidrage til at forbedre potentialet for flere stopklodser. Den aktuelle implementering af bogføringsloven samt de aktuelle forhandlinger om EU-direktivet ViDA (*Vat in a Digital Age*), som er en modernisering af momssystemet på tværs af EU, kan muligvis bidrage til en øget digitalisering og standardisering på virksomhedsområdet samt

indberetning af flere data vedr. transaktions- og regnskabsoplysninger. Initiativer som disse vil på længere sigt potentielt tilvejebringe relevante tredjepartsdata og dermed forbedre rammerne for udvikling af nye digitale stopklodser.

Desuden er der på kort sigt potentiale for yderligere bløde digitale stopklodser på virksomhedsområdet, hvor der er implementeret en række adfærdspåvirkende kontrolværktøjer, der i højere grad har en vejledende eller tilskyndende karakter og derfor falder uden for denne analyses afgrænsning. På momsområdet findes fx LIK-projektet (Logisk indberetningskontrol), som ikke indebærer et egentligt stop, men med såkaldt *nudging* opfordrer skatteyderne til at tjekke, at de angivne oplysninger er korrekte. Tiltag som LIK-projektet er især relevante på områder, hvor Skattestyrelsen har begrænset adgang til tredjepartsdata. Skattestyrelsen og Udviklings- og Forenklingsstyrelsen arbejder på at implementere yderligere logiske indberetningskontroller på momsområdet for at øge antallet af digitale kontroller. Den næste implementeringsrunde er planlagt til første halvår af 2024.

I Toldstyrelsen vurderes potentialet at være begrænset bl.a. på grund af EU-lovgivningen, mens der ikke er foretaget en samlet vurdering af potentialet i Vurderingsstyrelsen.

Ordliste

Boks 9. Ordliste

Digital stopklods: Fællesbetegnelse for digitale værktøjer, der før den almindelige efterkontrolproces forhindrer eller udsætter potentielle skatteyderfejl eller fejl fra tredjepartsindberettere.

Dynamisk visning: Digital stopklods, som tilpasser eller afskærer indtastningsmulighederne for bestemte skatteydergrupper.

Feltlås og fortryk: Digital stopklods, hvor Skatteforvaltningen pba. tilgængelige data forudfylder og/eller låser skatteydernes oplysninger.

Validering med stop: Digital stopklods, som automatisk afviser oplysninger, der fx er logisk inkonsistente eller ikke stemmer overens med andre tilgængelige informationer.

Validering med sagsbehandling: Digital stopklods, hvor skatteydernes oplysninger modtages samtidig med, at den videre proces stoppes, indtil der er foretaget en manuel vurdering og sagsbehandling.

Kontrolopkrævninger: Kontrolopkrævninger er de ændringer i skatteyderens skatte- og afgiftsbetaling, som Skatteforvaltningens kontrolaktiviteter i efterprøvelsesfasen afstedkommer. Kontrolopkrævninger er således opgjort efter skat.

Provenu: Det samlede skatte- og afgiftsprovener er summen af alle skatteydernes skatte- og afgiftsbetalinger. Det samlede provener kan i forlængelse heraf opsplittes ift. forskellige provenuområder, fx momsprovenuet eller personskatteprovenuet.

Provenueffekt: Den ændring, som en given digital stopklods i analysen estimeres at have haft på skatteydernes skatte- og afgiftsbetalinger.

Regelefterlevelsomkostninger: Regelefterlevelsomkostningerne er de omkostninger i form af fx tid og ressourcer, som skatteydere skal investere, hvis de ønsker at være regelefterlevende og fx ønsker at ændre deres oplysninger på årsopgørelsen i TastSelv. Digitale stopklodser kan afhængigt af udformning og de berørte skatteydere både reducere og øge regelefterlevelsomkostningerne ved at gøre det hhv. lettere og mere besværligt for skatteydere.

Litteratur

- Alm, James et al.: Do individuals comply on income not reported by their employer? *Public Finance Review* vol. 37(2), 2008, 120–141.
- Australian Taxation Office, ATO: How we use data and analytics. 2022a. <https://www.ato.gov.au/About-ATO/Commitments-and-reporting/Information-and-privacy/How-we-use-data-and-analytics/> (2023-03-29)
- Australian Taxation Office, ATO: Delivering greater automation and digital services. 2022b. <https://www.ato.gov.au/about-ato/commitments-and-reporting/information-and-privacy/how-we-use-data-and-analytics> (2024-03-05)
- Breivik, Anne-Lise et al. Dulting i skattemeldingen hjælper folk til å rapportere riktig. Skatteetatens analysenytt december 2021, 2021.
- Danmarks Statistik, Statistikbanken. SKAT: Skatter og afgifter efter type, 2022. <https://www.statistikbanken.dk/SKAT> (2023-03-24)
- Kleven, Henrik Jacobsen et al.: Unwilling or Unable to Cheat? Evidence from a Tax Audit Experiment in Denmark. *Econometrica* vol. 79(3), 2011, 651-692.
- Kuchumova, Yulia: The Optimal Deterrence of Tax Evasion: The Trade-off Between Information Reporting and Audits. *Journal of Public Economics* vol. 145, 2017, 162–180.
- Rockwool Fondens Forskningsenhed: Mindre skattesnyd med nyt kontrolsystem. *Rockwool Fondens Forskningsenhed, Vidensoverblik maj 2021*, 2021a, 1-3.
- Rockwool Fondens Forskningsenhed: Flere får fradrag for støtte til velgørenhed. *Rockwool Fondens Forskningsenhed, Vidensoverblik maj 2021*, 2021b, 4-6.
- Skatteministeriet: Afgifter – provenuet af afgifter og moms. <https://skm.dk/tal-og-metode/statistik/provenu-og-skattestruktur/afgifter-provenuet-af-afgifter-og-moms> (2024-01-12)

Bilag 1: Oversigt over digitale stopklodser

Grundet de forskellige typer af digitale stopklodser på tværs af systemerne i de fem fagstyrelser er det vanskeligt at opgøre et specifikt antal eller omfang, og hver enkelt af de 26 digitale stopklodser i tabellen indeholder således mellem én til flere hundrede digitale kontroller i form af fx valideringer, krydsvalideringer, skjulte felter mv. Oversigten nedenfor i *tabel 6* er grupperet ift. analysens kategorisering, og overordnet vurderes størstedelen af de væsentligste digitale stopklodser i Skatteforvaltningen at fremgå af oversigten.

Tabel 6. Oversigt over digitale stopklodser i Skatteforvaltningen

	Betegnelse	Styrelse	Antal ¹	Eksempel i analysen
Dynamisk visning	Dynamisk feltvisning i Motorregistret	Motorstyrelsen	2 værktøjer	Nej
	Den skræddersyede årsopgørelse	Skattestyrelsen	1 værktøj (70 felter) ²	Ja
	Skjult fradragsfelt vedr. lønsumsafgift	Skattestyrelsen	1 felt	Ja
	Dynamisk feltvisning på selskabernes oplysningsskema	Skattestyrelsen	1 værktøj ³	Nej
	Dynamisk feltvisning i angivelsessystemerne vedr. import og eksport	Toldstyrelsen	Ikke opgjort	Nej
Feltlås og fortryk	Låste og fortrykte felter på årsopgørelsen, herunder	Skattestyrelsen	40 felter ⁴	Nej ⁵
	· Indberetning og feltlås af fradrag for velgørenhedsbidrag		1 felt	Ja
	· Feltlås af indkomst og fradrag for private dagplejere		1 felt	Ja
	· Fortryk af indkomst ved sommerhusudlejning via bureau		1 felt	Ja
	· Fortryk af gevinster og tab fra værdipapirsystemet		3 felter ⁶	Ja
Validering med stop	Systemkontrol af indberetninger fra tredjepart – elndkomst	Skattestyrelsen	210 kontroller	Ja
	Systemkontrol af indberetninger fra tredjepart – eKapital	Skattestyrelsen	611 kontroller	Ja
	Systemkontrol af indberetninger fra tredjepart –PAL/PAF (pension)	Skattestyrelsen	131 kontroller	Nej
	Logisk validering i Motorregistret	Motorstyrelsen	4 værktøjer	Nej
	Automatisk tilbageholdelse (stop) ved redigering af/til bestemte input	Motorstyrelsen	1 værktøj	Nej
	Logiske kontroller på årsopgørelsen, herunder	Skattestyrelsen	360 kontroller	
	· Udvalgte logiske kontroller		24 kontroller	Ja
	Verificering og krydsvalidering ved angivelse af børne- og ægtefællebidrag	Skattestyrelsen	1 værktøj (2 felter)	Ja
	Kontekstafhængige systembegrænsninger ved virksomheders registreringsforhold	Skattestyrelsen	Ikke opgjort	Nej
	Logiske valideringer af toldangivelser vedr. import	Toldstyrelsen	72 kontroller	Ja
	Statistisk krydsvalidering af toldangivelser vedr. import	Toldstyrelsen	2 kontroller	Ja
	Logiske feltvalideringer i 'Ret BBR' (Bygnings- og Boligregistret)	Vurderingsstyrelsen	140 kontroller og hjælpetekster	Nej
	Kontekstafhængige valideringer i 'Ret BBR' (Bygnings- og Boligregistret)	Vurderingsstyrelsen	78 kontroller	Nej

Validering med sagsbehandling	Automatisk udbetalingsstop ved monitorering af udbetalinger genereret ved lønindeholdelse	Gældsstyrelsen	1 kontrol	Nej
	Automatisk sagsoprettelse pba. bestemte/særlige hændelser/roller i Motorregistret	Motorstyrelsen	3 værktøjer	Nej
	SLUT-kontroller på årsopgørelsen, herunder	Skattestyrelsen	739 kontroller	
	· SLUT-kontroller behandlet på personområdet		614 kontroller	Ja
	· SLUT-kontrol for erhvervsdrivende – overskydende skat		1 kontrol	Ja
	· SLUT-kontrol for erhvervsdrivende – logiske grænseværdier		1 kontrol	Ja
	Automatisk stop ved ansøgninger om registreringsforhold ift. told-, skatte- og afgiftslovgivningen	Skattestyrelsen	Ikke opgjort	Nej
	Daglig vurdering af negative momsangivelser før evt. udbetaling	Skattestyrelsen	1 kontrol	Ja
	Automatisk udbetalingsstop på udbytteområdet	Skattestyrelsen	1 kontrol	Ja
	Automatisk udbetalingsstop af negativ punktafgift	Skattestyrelsen	1 kontrol	Nej
Elektronisk risikoanalyse med automatisk stop af toldangivelser	Toldstyrelsen	1 kontrol	Ja	

Anm.: ¹ De digitale stopklodser varierer på tværs af systemerne og indeholder hver mellem én til flere hundrede digitale kontroller af forskellig karakter, hvorfor det er vanskeligt at opgøre et specifikt antal. Fx kan én kontrol vedrøre flere felter, ligesom ét værktøj kan indeholde flere kontroller opsat ift. flere felter. I tabellen er antallet opgjort på det størst mulige detaljeringsniveau, dvs. på felt- og kontrolniveau. ² Den skræddersyede årsopgørelse skjuler som udgangspunkt omkring trefjerdedele af de tidligere viste felter på årsopgørelsen. ³ På selskabernes oplysningskema er mellem 75 og 99 pct. af felterne indledningsvist skjult. ⁴ Heraf er 22 felter låst. De øvrige 18 felter er ikke omfattet af feltlås, men der er dannet årsopgørelser med beløb i felterne, som er indberettet af tredjepart. ⁵ Skatteforvaltningens brug af tredjepartsdata, herunder andel indkomst- og fradragsbeløb, der er feltlås og fortrykt på årsopgørelsen, beskrives i *tabel 2*. ⁶ Den automatiske beregning og fortryk omfatter felterne 239, 330 og 502. Endvidere er felt 345 (aktiebaserede investeringsbeviser) fra og med årsopgørelsen 2020 omfattet.

Bilag 2: Til- og fravalg af digitale værktøjer

Tabel 7. Oversigt over til- og fravalg af digitale værktøjer i analysen

		Mere end simpel datavalidering	Mårettet faserne forud for efterprø- velsesfasen	Forhindrer, opsæt- ter eller stopper skatteyderne
Digitale stopklodser	Dynamisk visning	(√)	√	√
	Feltlås og fortryk	√	√	(√)
	Validering med stop	√	√	√
	Validering med sagsbe- handling	√	√	√
Digitale værktøjer (ikke stopklodser)	Inddatakontrol	–	√	√
	Digitale adfærdspåvir- kende værktøjer	√	√	–
	Kontrolunderstøttende værktøjer	√	(√)	–
	Tredjepartsdata	–	(√)	–